

KONJIC

Cilj ove komparativne analize je utvrditi u kojoj su mjeri razvojne strategije Opštine Konjic usklađene sa razvojnim potrebama poslovnog i civilnog društva, koje su identifikovane u ovoj opštini tokom terenskog dijela istraživanja.

Analizom je obuhvaćeno 15 od ukupno 17 postojećih ciljeva održivog razvoja, koje je utvrdila Generalna skupština Ujedinjenih nacija (UN) sa ciljem da posluže kao globalne smjernice ka održivom razvoju. Obuhvaćeni su slijedeći ciljevi održivog razvoja:

- svijet bez siromaštva;
- svijet bez gladi;
- zdravlje i blagostanje;
- kvalitetno obrazovanje;
- rodna ravnopravnost;
- čista voda i sanitarni uslovi;
- pristupačna energija iz čistih izvora;
- dostojantven rast i ekonomski rast;
- smanjenje nejednakosti;
- održivi gradovi i zajednice;
- očuvanje klime;
- očuvanje vodenog svijeta;
- očuvanje života na zemlji;
- mir, pravda i snažne institucije;
- partnerstvom do cilja.

Analizom je utvrđeno da su razvojni strateški dokumenti Opštine Konjic usklađeni sa identifikovanim društveno-ekonomskim razvojnim potrebama lokalne zajednice u šest od ukupno 15 posmatranih ciljeva održivog razvoja. U odnosu na pet ciljeva održivog razvoja je utvrđena djelomična usklađenost, dok je potpuna neusklađenost utvrđena u odnosu na četiri cilja održivog razvoja.

- Strategije Opštine Konjic su usklađene sa utvrđenim potrebama lokalne zajednice u slijedećim ciljevima održivog razvoja: svijet bez siromaštva; čista voda i sanitarni uslovi; održivi gradovi i zajednice; očuvanje klime; očuvanje vodenog svijeta; partnerstvom do cilja.
- U odnosu na pet ciljeva održivog razvoja utvrđena je djelomična usklađenost sa identifikovanim potrebama lokalne zajednice i to kod ciljeva: zdravlje i blagostanje; kvalitetno obrazovanje; dostojanstven rad i ekonomski rast; očuvanje života na zemlji; mir, pravda i snažne institucije.

- Potpuna neusklađenost razvojnih strategija Opštine Konjic je utvrđena u odnosu na slijedeće ciljeve održivog razvoja: svijet bez gladi; rodna ravnopravnost; energija iz čistih izvora; smanjenje nejednakosti.

Iz navedenog je evidentno da je pristup razvoju u Opštini Konjic tek djelomično orijentisan ka održivom, participativnom razvoju. Važno je dodati da su u strateškim dokumentima pojedine relevantne potrebe lokalne zajednice navedene samo taksativno, odnosno bez jasno definisanog strateškog pravca budućeg djelovanja kako bi taj cilj zaista mogao biti i ostvaren. U takvim slučajevima je stepen usklađenosti razvojnih strategija procijenjen kao „djelomično usklađene“.

Dugogodišnja vladavina jedne političke partije na lokalnom nivou je jedna od specifičnih karakteristika Opštine Konjic. U ovom gradu Stranka demokratske akcije (SDA) ima većinsku vlast skoro pune tri decenije. Višedecenijski nedostatak ozbiljnijeg političkog rivala je doveo do nešto intenzivnijeg društvenog raslojavanja unutar zajednice na ekonomskoj i političkoj osnovi. Također je donekle ubrzao trend smanjenja srednje klase u odnosu na druge posmatrane lokalne zajednice, u kojima je taj trend takođe prisutan.

Kroz razgovore sa lokalnim privrednicima i organizacijama civilnog društva stiče se utisak o dosta većoj otuđenosti opštinske vlasti od šire lokalne zajednice i njenih potreba nego što to pokazuje ova komparativna analiza. Naročito je to evidentno u sukobu oko izgradnje mini hidrocentrala koji vode lokalne vlasti i civilno društvo te pitanjima rodne i drugih identifikovanih društvenih neravnopravnosti, prvenstveno političke i ekonomske.

Pored navedenog, vlast nije u dovoljnoj mjeri prepoznala nužnost unaprijeđenja niza drugih oblasti, koje su sagovornici identifikovali kao bitne za održiv razvoj kao što su: unaprijeđenje zdravstva, obrazovanja, unaprijeđenje upravljanja otpadom, borba protiv gladi; smanjenje industrijskih i komunalnih emisija u vodotoke.

Treba također imati na umu da će i najbolja i najambicioznija strategija ostati tek lista želja ukoliko ne uslijedi izrada konkretnih akcionih planova kao i njihova realizacija u realnim rokovima prihvatljivim za stanovnike. Jedino tako je moguće osigurati zadovoljavajuću dinamiku kretanja zajednice ka održivom razvoju.

Međutim, u BiH je na svim nivoima vlasti izražen problem formalističkog pristupanja izradi strateških dokumenata. Nosioci vlasti često izrađuju strategije tek kako bi ispunili obavezu da imaju takav dokument a ne sa ambicijom da zacrtaju željene strateške ciljeve i kasnije ih u većoj ili manjoj mjeri realizuju. Jedan od primjera je Jedinostveni nacionalni plan pripravnosti i kontrole pandemijske influence u BiH, koji su državne institucije napravile 2009. godine a zatim na njega zaboravile. Zaboravljeni Plan su aktuelizirali novinari Balkanske istraživačke mreže (BIRN), par mjeseci nakon izbijanja pandemije COVID-19.

U narednoj tabeli je uporedni prikaz potreba lokalne zajednice Konjica utvrđenih tokom terenskog istraživanja, sa potrebama koje je utvrdila lokalna vlast u svojim strateškim dokumentima, kao i stepena njihove međusobne usklađenosti u oblastima relevantnim za UN ciljeve održivog razvoja.

Ciljevi održivog razvoja	Razvojne potrebe identifikovane terenskim istraživanja	Razvojne potrebe navedene u strateškim dokumentima Opštine Konjic	Mjere i aktivnosti planirane u strateškim dokumentima	Procjena stepena usklađenost i razvojnih strategija
Svijet bez siromaštva	Penzioneri i Romi najugroženiji; zaustaviti „profesionalne“ prosjaka; olakšati Romima pristup obrazovanju i socijalnoj zaštiti; pomoći onima koji ne mogu tražiti pomoć Centra za socijalni rad	Prepoznate brojne ugrožene kategorije; stanje se prati statistički i evidentirano je kontinuirano smanjenje broja socijalno ugroženih osoba iz svih prepoznatih kategorija.	Raseljeni i povratnici u stanju socijalne potrebe smještene su u kolektivni centar u Ovčarima a planirana izgradnju 10 stanova za 30 osoba. Projekti podrške obrazovanju romske populacije.	Usklađene

	jer imaju zemljište u vlasništvu; pomoći penzionerima da osiguraju lijekove i zdravstvene zaštitu;	Opština planira razviti posebne programe za ugrožene skupine koje ne ispunjavaju uslove za bilo kakvu vrstu pomoći i nisu u sistemu osiguranja.	Pomoć kroz jednokratne novčane pomoći. Nema dovoljno sredstava za kvalitetnu podršku svim socijalno ugroženim kategorijama.	
Svijet bez gladi	Nužna je javna kuhinja.	Strategijom nije definisana potreba za suzbijanje gladi i brigu o gladnim.	Nema predviđenih mjera.	Neusklađene
Zdravlje i blagostanje	Riješiti probleme viška zaposlenih i veliki dugova u primarnom zdravstvu; nedostatak medicinske opreme i materijala; zdravstveno osiguranje za sve građane uključujući male poljoprivredne proizvođače	Unapređenje i razvoj zdravstvenih i socijalnih usluga. U sistem zdravstvenog osiguranja nije uključeno svo stanovništvo.	Nastavak tekućeg projekta sanacije i opremanja objekata u zdravstvu; nabavka neophodnih specijalizovanih vozila za Dom zdravlja.	Djelomično usklađene
Kvalitetno obrazovanje	Izražen nedostatak	Neusklađenost obrazovnog	Obezbjediti kapacitete za	Djelomično usklađene

	<p>kadrova mnogih profila; migracije; neusklađeno i loše obrazovanje; nedovoljna zainteresovanost mladih za zanate; loša kvaliteta obrazovnog kadra.</p>	<p>sistema sa potrebama privrednog sektora; nedovoljni kapaciteti predškolskog odgoja; područna škola hasanovići nema mokri čvor ni pitku vodu; od 2012 do 2016. se u osnovnim školama broj učenika smanjio za 15 posto, u srednjim za 39 posto a na fakultetu za turizam za 85 posto.</p>	<p>predškolski odgoj; podizanje kvaliteta obrazovanja, poticanje razvoja kulture i sporta je jedan od tri glavna pravca razvoja; tražiti druge izvore finansiranja za opremanje svih škola na području općine; nastaviti razvoj ljudskih resursa u oblastima metalne i drvoprerađivačke industrije kroz projekte prekvalifikacije i dokvalifikacije.</p>	
<p>Rodna ravnopravnost</p>	<p>Vijećnike edukovati za rodno osjetljivo budžetiranje; prepoznati ugroženu kategoriju žena „izgubljene generacije“; otvoriti centar</p>	<p>Jedna od temeljnih vrijednosti vizije je da Konjic treba biti najpoduzetnija sredina u regiji, koja pruža mogućnosti mladim,</p>	<p>Osim ove rečenice i statističkih podataka, koji pokazuju da su žene dominantno manje zaposlene, nema</p>	<p>Neusklađene</p>

	za žene; početi otkup rukotvorina i poljoprivrednih proizvoda žena iz ugroženih kategorija.	ženama da razviju svoja porodična gazdinstva. obrte, mala proizvodna preduzeca	definisanih strateških pravaca ka poboljšanju položaja žena i jačanju rodne ravnopravnosti.	
Čista voda i sanitarni uslovi	Unaprijediti prečišćavanje otpadnih voda; uvesti nadzor nad upotrebom pesticida, herbicida i umjetnih gnojiva; pooštriti kontrolu otpadnih vode iz industrijskih postrojenja;	Nužna je izgradnja suvremene kanalizacijske mreže sa uređajima za pročišćavanje;	Kapacitet prečišćača otpadnih voda će u narednim fazama biti povećan kao i pokrivenost naselja kanalizacionom mrežom; predviđena izgradnja kanalizacijskih sistema u naseljima Bijela, Ovčari, Puhala i Donje Polje; planirana izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda iz naselja Drecelj, Bijela, Glavičine, Puhala, Donje Polje, Ovčari, Donje Selo i Boračko jezero.	Usklađene

Pristupačna energija iz čistih izvora	Zaustaviti planiranu izgradnju mini hidro centrala (MHC); preorijentisati se na energiju vjetra i sunca.	Opština dala koncesija za izgradnju MHC na 37 lokacija ukupne snage 52 MW.	Nema naznake odustajanja od plana.	Neusklađene
Dostojantven rast i ekonomski rast	Smanjiti parafiskalne namete; suzbiti sivu ekonomiju; ulagati više u ljudske kapacitete nego u infrastrukturu ili poticaje; suzbiti korupciju i nepotizam javne uprave.	Neporezni prihodi u porastu sa očekivanim trendom rasta; poticanje poduzetništva kroz pomoć MSP u zapošljavanju, izgradnji poslovne infrastrukture i pojednostavljen je opštinskih procesa; unapređenje poslovnog okruženja izgradnjom poslovne zone;	Opština Konjic želi upravu učiniti konkurentnijom , a postojeće kapacitete pretvoriti u instrumente podrške razvoju privrede; podrška izvozno orijentisanim preduzećima metalne i drvoprerađivačke industrije.	Djelomično usklađene
Smanjenje nejednakosti	Ublažiti društveno raslojavanje po ekonomskoj i političkoj osnovi;	Jedan od strateških pravaca razvoja je stvaranje boljih uslova za život u gradu i	Nema predviđenih mjera za zaustavljanje društvenog raslojavanja na	Neusklađene

	<p>zaustaviti trend nestajanja srednje klase;</p>	<p>na selu; ulaganje u komunalnu i putnu infrastrukturu, kao i zaštitu okoliša i bolje upravljanje prostorom i okolišem. Općina Konjic će se s jednakom pažnjom odnositi i na urbani razvoj i na ruralni razvoj što je temelj za uravnotežen razvoj grada i sela.</p>	<p>ekonomskoj i političkoj osnovi.</p>	
<p>Održivi gradovi i zajednice</p>	<p>Održivost ispred brzine razvoja; tretiraje otpadnih voda; edukovati lokalnu zajednicu o održivom upravljanju otpadom; poljoprivredu razvijati na principima održivosti; postići</p>	<p>Jedan od četiri glavna pravca ekonomskog razvoja je i poboljšanje uslova za razvoj poljoprivredne proizvodnje, brendiranja poljoprivrednih proizvoda; unaprijeđenje saradnje javnog sektora sa civilnim i privrednim je</p>	<p>U nastavku projekta unaprijeđenja sistema prikupljanja i čišćenja otpadnih voda i upravljanja otpadom je planirano; sanacija i unaprijeđenje rada postojeće deponije izgradnjom sistema za</p>	<p>Usklađene</p>

	saradnju i sinergiju između građana i lokalne vlasti.	prepoznato kao strateški cilj i interes.	procjedne vode, sistema za otplinjavanje, kompostane te spalionice animalnog otpada.	
Očuvanje klime	Ograničiti emisije iz stambenog, saobraćajnog, komunalnog i energetske sektora; eliminisati ili strogo kontrolisati upotrebu pesticida, herbicida i organskih đubriva; razvijati organsku proizvodnju; unaprijediti upravljanje otpadom i reciklažu; riješiti otpadne komunalne i industrijske vode;	Proces utopljavanja i povećanja energetske efikasnosti u javnim objektima; Smanjenje potrošnje električne energije u javnim objektima; zamjena javne rasvjete LED svjetilkama u ruralnim područjima;	podizanje svijesti građana o energetskej efikasnosti; izrada elaborata energetske efikasnosti za sve javne objekte; izrada studije toplifikacije gradskog područja; urađen Akcioni plan održivog upravljanja energijom i klimatskim promjenama (SECAP) za period do 2030.	Usklađene

<p>Očuvanje vodenog svijeta</p>	<p>Unaprijediti upravljanje otpadom; riješiti problem komunalnih i industrijskih otpadnih voda;</p>	<p>Otpadne vode industrije se bez prečišćavanja izlijevaju iz kolektora i utječu direktno u površinske vodotoke.</p>	<p>Kapacitet prečišćavača otpadnih voda će u narednim fazama biti poćećan kao i pokrivenost naselja kanalizacionom mrežom; predviđena izgradnja kanalizacijskih sistema u naseljima Bijela, Ovčari, Puhala i Donje Polje; planirana izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda iz naselja Drecelj, Bijela, Glavičine, Puhala, Donje Polje, Ovčari, Donje Selo i Boračko jezero.</p>	<p>Usklađene</p>
<p>Očuvanje života na zemlji</p>	<p>Riješiti upravljanje otpadom; sanirati divlje deponije; ograničiti upotrebu pesticida i</p>	<p>Nema predviđenih mjera za kontrolu upotrebe pesticida.</p>	<p>U nastavku projekta unaprijeđjenja upravljanja otpadom je planirana i sanacija i unaprijeđjenje</p>	<p>Djelomično usklađene</p>

	vještačkih đubriva;		rada postojeće deponije izgradnjom sistema za procjedne vode, sistema za otplinjavanje, kompostane te spalionice animalnog otpada.	
Mir, pravda i snažne institucije	Nužno suzbijanje korupcije, nepravde, privrednog kriminala i pravne nesigurnosti; unaprijediti transparentnost javnih institucija.	Nema spomena korupcije privrednog kriminala	Postoje planovi za povećanje transparentnosti i efikasnosti javne uprave.	Djelomično usklađene
Partnerstvo do ciljeva	Unaprijediti saradnju poslovnog i javnog sektora; uvažavati zahtjeve civilnog društva pri kreiranju razvojnih pravaca.	Općina Konjic planira učestvovati u procesu "Certifikacije općina s povoljnim poslovnim okruženjem" (BFC) sa ciljem unaprijeđenja efikasnosti i transparentnost	Jačati kapacitet javne uprave i izgrađivati partnerstvo s građanima i NVO sektorom je identifikovan kao jedan od tri ključna pravca razvoja opštine Konjic.	Usklađene

		<p>i lokalne samouprave; uspostavljena aktivnija saradnja s poslovnim subjektima kroz Lokalno vijeća za konkurentnost, gdje se sa privrednicima dogovara o važnim ekonomskim pitanjima.</p>		
--	--	---	--	--